Sportnota gemeente Sluis 2021-2025

“Sport en bewegen verenigt Sluis”

September 2021

1. Inleiding.

Op 29 juni 2018 heeft minister Bruno Bruins, samen met vertegenwoordigers van de sport van gemeenten en andere organisaties, het eerste Nationale Sportakkoord getekend:

Waarom een sportakkoord?
Het gaat goed met Nederland sportland, maar:

- De motorische vaardigheid van kinderen neemt af;
- Klassieke sportverenigingen staan onder druk;
- Er zijn groepen mensen die nooit sporten en/of de beweegnorm niet halen.*

	Nederland	Zeeland	Sluis
Percentage niet-sporters	48,7%	55,9%	60,9%
Volden aan beweegnorm	63%	66,0%	60,8%
Lidmaatschap vereniging	24,9	21,1%	19,1%
Overgewicht	48,9%	51,0%	56,4%

Voor meer cijfers zie bijlage 1.

Met het Nationaal Sportakkoord wordt de oproep gedaan om lokaal ook aan de slag te gaan met een sportakkoord. Op basis van het Nationale Sportakkoord hebben vervolgens alle 13 Zeeuwse gemeenten, waaronder dus ook Sluis en de provincie Zeeland een Zeeuws Sportakkoord ontwikkeld. Nu is het moment om deze akkoorden verder te vertalen voor de gemeente Sluis. In het visiedocument krachtig verbonden en het beleidsplan sociaal domein zijn de hoofdlijnen voor het sportbeleid vastgelegd. In deze sportnota werken we dat verder uit.

Uit onderzoek is gebleken dat de Covid-19 maatregelen een negatief impact op bewegen/sporten heeft gehad. Aanleiding hiervoor is het gegeven dat sportverenigingen en fitnesscholen dicht zijn geweest. Ook gymlessen op scholen zijn als gevolg van leren op afstand komen te vervallen. Het aantal inwoners dat voldoet aan de beweegnorm is ook sterk afgenomen. Met deze sportnota willen we onze inwoners meer aan het bewegen krijgen, want sport en bewegen heeft nadrukkelijk een belangrijke preventieve functie bij volksgezondheid, jeugdzorg en sociale kwetsbaarheid en eenzaamheid van ouderen.

De sportnota heeft ook een directe link met het Preventie Akkoord Zeeuws Vlaanderen: Een leven lang Gezond & Fit! In het Nationaal Preventie Akkoord hebben landelijke partners zich verbonden op de volgende drie thema's: terugdringen overgewicht, roken en alcohol- en middelengebruik. In de gemeente Sluis willen we de prioriteit binnen het preventiebeleid leggen bij sport en bewegen als het belangrijkste middel om een gezonde leefstijl te bevorderen.

Samen met de Raad voor Maatschappelijke en Demografische Ontwikkeling is hiervoor een bijeenkomst georganiseerd rondom bewegen en overgewicht. De opbrengst van deze bijeenkomst is zowel verwerkt in deze nota als in het op te stellen preventieakkoord. Verschillende partijen hebben aangegeven het sportakkoord in de gemeente Sluis verder vorm te willen geven.

Hoofdstuk 2 Visie en doelstellingen

2.1 Visie en basiswaarden.

Binnen de gemeente Sluis maakt sport integraal onderdeel uit van het sociaal domein. Het Sociaal Domein verbindt o.a. de beleidsterreinen onderwijs, jeugd, jeugdhulp, Wmo, gezondheidszorg, ouderen, vrijwilligers, recreatie en toerisme en sport. De verbindingen tussen deze domeinen kan echter nog verder versterkt worden. Het maatschappelijk belang van sport en bewegen wordt vanuit alle gemeentelijke beleidsterreinen onderschreven.

Het huidige beleid op het gebied van sociaal domein (met sport als integraal onderdeel) is vastgelegd in het beleidsplan Sociaal Domein Gemeente Sluis 2020-2024. In het beleidsplan zijn de volgende basiswaarden geformuleerd:

1. Sluis in Samenkracht
2. Inclusief Sluis
3. Toegankelijk, laagdrempelig en doelmatig
4. Toekomstbestendig en kostenbewust

2.2 Waar staan we nu?

Sport- en beweegdeelname.

De sport- en beweegdeelname is in Sluis, afgezet ten opzichte van de regio en landelijke cijfers, relatief laag. De sportverenigingen hebben te kampen met een terugloop van het aantal leden. Deze dalende ledentallen hebben effecten op de continuïteit van activiteiten, zorgen voor tekorten aan vrijwilligers en op de contributie-inkomsten van verenigingen.

Beweeggedrag en overgewicht.

Van de groep 19-64-jarigen voldoet iets meer dan de helft van de inwoners aan de beweegnorm. Minder dan de helft sport wekelijks. Het effect daarvan is ook terug te zien in het aantal inwoners met (ernstig) overgewicht. 65% van de groep 19-64-jarigen heeft te maken met (ernstig) overgewicht. Onder de groep van 65 jaar en ouder stijgt dit nog verder. Uit onderzoek wordt steeds duidelijker dat alleen een toename van het beweeggedrag niet altijd voldoende compenseert voor een verder inactieve leefstijl en een overwegend zittend bestaan. Hier is meer inzet voor nodig.

Sportinfrastructuur

We zien de afgelopen jaren een ontwikkeling van georganiseerd sporten in team- of verenigingsverband naar individualistisch sporten bij een sportschool of zelfstandig hardlopen of fietsen. Hierdoor en door de vergrijzing en ontgroening hebben sportverenigingen het moeilijk. Sportvoorzieningen komen onder druk te staan, doordat een deel is verouderd en het gebruikerspotentieel daalt. Schaalvergroting en/of clustering lijkt daarom noodzakelijk.

De gemeente kent een divers palet aan sportaccommodaties en maatschappelijke voorzieningen. De voorzieningen voldoen voor het huidige aanbod, maar voor een vernieuwend en levensloopbestendig aanbod is behoefte aan innovatie. Als gevolg van veranderend beweeggedrag (ongeorganiseerde sport in de buitenruimte) en de wens om meer mensen te laten sporten en bewegen, wordt investeren in een beweegvriendelijke omgeving steeds belangrijker. In de Omgevingswet is het bevorderen van een gezonde leefstijl als integrale opdracht verwerkt. Belangrijke doelen van de wet zijn het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit voor inwoners en het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

Er liggen daarnaast nadrukkelijk kansen op het gebied van sport in relatie tot (gezondheid)toerisme. Voorbeelden zijn het organiseren van (meerdaagse) evenementen (Zwintriatlon, kustmarathon), meer gebruik maken van het strand (yoga, kitesurfen,

beachvolleybal, sportvissen, suppen, paardrijden) en van de toeristische infrastructuur (ruiterpaden, fietsroutes, mountainbikeroutes, kanoroutes in de kreken).

2.3 waar willen we naar toe?
Op grond van de visie en doelstellingen van de gemeente en uit de opbrengsten van de gehouden bijeenkomsten rondom het preventie- en sportakkoord willen we ons op de volgende twee hoofdlijnen richten:

1. Sport als doel – Een leven lang sporten en bewegen
   We willen de bestaande basis (het aanbod van de verenigingen en de voorzieningen) toekomstgericht versterken, zodat elke inwoner van Sluis een leven lang kan sporten en bewegen.
2. Sport als middel – Drempels weg
   Daarnaast stimuleren we inwoners, verenigingen en organisaties om drempels weg te nemen voor hen die de weg naar sport en beweegaanbod nog niet of onvoldoende weten te vinden.

Deze twee hoofdlijnen worden in het volgende hoofdstuk verder uitgewerkt in ambities en activiteiten waarbij we de thema's van het Zeeuws Sportakkoord volgen, te weten:

1. Sport en bewegen voor iedereen
2. Duurzame sportinfrastructuur
3. Vitale sportaanbieders
4. Positieve sportcultuur
5. Vaardig in bewegen
6. Sportevenementen

Hoofdstuk 3 Ambities en activiteiten.

3.1 Sport en bewegen voor iedereen.

Veel mensen sporten en bewegen wekelijks met veel plezier. Helaas is sport en bewegen niet voor iedereen vanzelfsprekend. Vanuit het thema “sport en bewegen voor iedereen” willen we inwoners ondersteunen die een extra steuntje in de rug nodig hebben om in beweging te komen en/of te blijven. Denk bijvoorbeeld aan mensen met een beperking, mensen met een laag inkomen, senioren of mensen uit andere culturen. Het gaat erom dat iedereen:

- Met plezier mee kan doen
- Zich welkom voelt/ erbij hoort/ geaccepteerd wordt
- Niet uitgesloten wordt
- Eigen sportkeuzes kan maken

Ook is het van belang om de bekendheid van het sport en beweegaanbod in de gemeente te vergroten. Tijdens verschillende bijeenkomsten is namelijk gebleken dat niet iedereen op de hoogte is van het uitgebreide en diverse beweegaanbod in onze gemeente.

Ambities:

1. Beweeg- en sportaanbieders werken samen met alle partijen die nodig zijn om iedereen te laten ervaren dat bewegen en sporten leuk is, zodat dit een structureel element wordt in algemeen dagelijks leven.
2. Alle inwoners hebben de mogelijkheid om een leven lang beweeg- en sportplezier te ervaren ongeacht ieders individuele mogelijkheden en passend bij ieders wensen. Financiële belemmeringen mogen geen reden zijn om niet actief deel te kunnen nemen aan sport.
3. We maken het beweeg- en sportaanbod toegankelijker, we promoten het beter en spelen in op de beweegbehoefte voor alle inwoners en met name van kinderen, mensen met een laag inkomen, senioren of mensen uit andere culturen.

Hoe willen we dit bereiken?

- Verschillende aanbieders in de gemeente gaan aan de slag om een aanbod te ontwikkelen voor mensen die (nog) niet of weinig bewegen. Hiervoor wordt een integrale sportkaart ontwikkeld met het netwerk van sport- en beweegaanbieders in Sluis;
- We gaan het opzetten van oldstars sporten (bijv. Walking Football) verder promoten.
- Op de website van de gemeente Sluis gaan we het totale sport- en beweeg aanbod per kern en per sport onder de aandacht van inwoners brengen. Daarnaast willen we met een folder het aanbod onder de aandacht brengen van verwijzers zoals huisartsen, POH’ers en fysiotherapeuten.
- We promoten het aanbod van activiteiten voor sport en bewegen via het ZVA en Rondje West.
- We stimuleren, via subsidies, (sport)verenigingen, zorgcentra en ondernemers om sport bevorderende activiteiten op te zetten voor specifieke groepen (zoals kwetsbare ouderen, chronisch zieken, statushouders, minima, mensen met een beperking, kinderen met overgewicht).
- Waar financiële belemmeringen een reden zijn om niet actief deel te kunnen nemen aan sport gaan we de mogelijkheden van stichting Leergeld of Jeugdfonds sport en cultuur beter onder de aandacht brengen van onze inwoners.
- We onderzoeken de mogelijkheid om aan te sluiten bij het volwassenfonds sport en cultuur.
- We onderzoeken de mogelijkheid van het opzetten van een (regionale) sportbank om hergebruik van goede sportmaterialen zoals schoenen en kleding te organiseren.
- In afstemming met Sport Zeeland en de andere gemeenten in Zeeland kijken we hoe we het aanbod voor mensen met een beperking kunnen vergroten. Waar vervoer een probleem is kijken we wat de mogelijkheden via de regiotaxi zijn.

- Het opzetten van laagdrempelige fittesten voor senioren, conform het GALM model of vergelijkbaar aanbod (persoonlijke benadering, fittest en kennismakingstraject).

3.2 Duurzame sportinfrastructuur.
Om met zijn allen een leven lang te kunnen sporten en bewegen hebben we een functionele, goede en duurzame sportinfrastructuur nodig. Het gaat hierbij niet alleen om de sportvelden, zwembaden, sporthallen en clubhuizen, maar ook om de openbare buitenruimte. Deze is beweegvriendelijk ingericht, zodat sporten en bewegen hier vanzelfsprekend is. Vanwege het toeristische karakter liggen er kansen om de bezetting van sportaccommodaties te verbeteren. Daarnaast verbetert verduurzaming de exploitatie van sportaccommodaties. Daardoor komt er op termijn meer geld beschikbaar voor de sport. In de vijf grootste kernen (Aardenburg, Breskens, Oostburg, Sluis en IJzendijke) van de gemeente streven we naar sportaccommodaties met een belangrijke bredere functie, om het bereik naar de kleinere dorpskernen te borgen.

Ambities:
1. Sluis is voorzien van een functionele, goede en duurzame sportinfrastructuur.
2. De openbare ruimte is beweegvriendelijk ingericht, veilig en voorzieningen zijn goed bereikbaar.
3. In 2030 is minstens 50% van de sportaccommodaties verduurzaamd in energie- en materiaalgebruik.

Hoe willen we dit bereiken?
- De accommodatie (velden/banen) van de verenigingen zijn afgestemd op de ledenaantallen en de toekomstbestendigheid van verenigingen. We maken een inventarisatie van alle wensen op accommodatiegebied van alle verenigingen (Zie bijlage 2). Hiermee gaan we de gesprekken aan per vereniging. We krijgen hierbij ondersteuning vanuit SportZeeland.
- We stimuleren/ faciliteren nieuwe ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen, zoals Padelbanen, suppen, etc.
- We kijken naar de rol van sport en beweegvriendelijke omgeving in de Omgevingsvisie.
- We stimuleren het gebruik van het strand en de toeristische infrastructuur voor individuele sportbeoefening.
- We zetten in om, samen met sport- en beweegaanbieders, de multifunctionaliteit van en de bezetting van sportaccommodaties uit te breiden en te verhogen.
- Circulariteit wordt de norm bij de inkoop van materialen.
- Sportaccommodaties worden klimaat adaptief ingericht (bijvoorbeeld wateropvang).
- We informeren sportverenigingen over de mogelijkheden die er zijn t.a.v. duurzaamheid.

3.3 Vitale sportaanbieders.
De sport- en beweegaanbieders in onze kernen zijn van grote betekenis. Ze bieden voor onze inwoners de mogelijkheid om te bewegen, plezier te hebben en elkaar te ontmoeten. Daardoor dragen ze bij aan de saamhorigheid en levendigheid in onze dorpen. Maar ook zijn de sportverenigingen een plek waar onze kinderen veel kunnen leren. Het wordt echter steeds moeilijker voor verenigingsbestuurders om goed te functioneren: toegenomen regelgeving en een tekort aan vrijwilligers, met name bestuursleden of technisch kader, zijn zaken waar elke sportvereniging mee te maken krijgt. We willen de sport- en beweegaanbieders daarom helpen om een sterke basis te bouwen of vast te houden en eventueel te verbinden met andere sportaanbieders omdat dit hen organisatorisch sterker kan maken. Hierbij kunnen de sportondersteuners mogelijk een rol spelen.

Ambities:

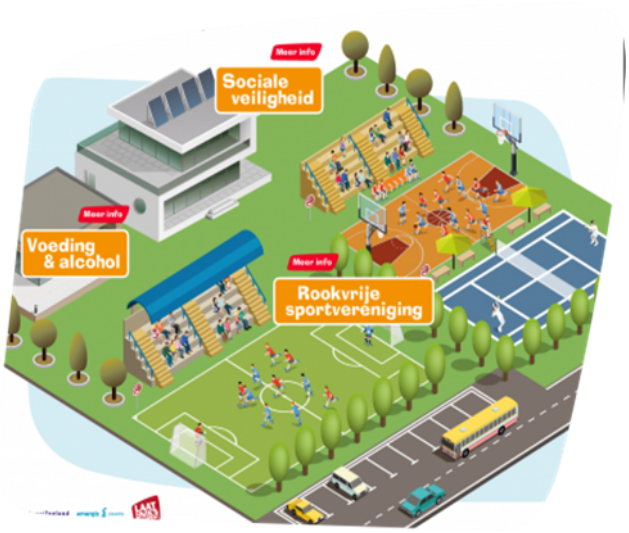
1. Sport- en beweegaanbieders hebben hun basis op orde en zijn toekomstbestendig. Hierbij gaat het om ledenaantal, financiën en vrijwilligers en kader, goed pedagogisch klimaat en staan open voor hun maatschappelijke rol.
2. Sport- en beweegaanbieders werken onderling samen (in kernen of sporttakgericht).
3. Sport- en beweegaanbieders organiseren activiteiten die bijdragen aan de maatschappelijke doelen van de gemeente en ontvangen daarvoor gemeentelijke subsidie of een stimuleringsbijdrage.

Hoe willen we dit bereiken?

1. We stimuleren het ontstaan van omni(sport)verenigingen per kern.
2. We stimuleren sport- en beweegaanbieders te werken aan de deskundigheid van trainers, bestuurders en vrijwilligers. Zij worden hierbij begeleid en ondersteund door professionals (zoals via de Services vanuit NOC*NSF of lokale specialisten in de gemeente). Te denken valt aan: gezamenlijke trainingsleer, het verbeteren van website- en social mediagebruik, een gezamenlijke cursus EHBO, etc.
3. We ondersteunen sportverenigingen bij het werven van vrijwilligers onder andere door meer bekendheid te geven aan de vacaturebank voor vrijwilligers. Voor het werven van vrijwilligers kan in kaart worden gebracht of ook bijvoorbeeld mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen worden ingezet bij (sport)verenigingen.
4. We wijzen verenigingen op de mogelijkheden van subsidie en waar nodig ondersteunen we ze bij het aanvragen van subsidie.

3.4 Positieve Sportcultuur.

We vinden het belangrijk dat iedereen op een prettige manier, gezond, veilig en zorgeloos kan sporten. Plezier in sport is het fundament voor een leven lang sporten en bewegen. Winnen en verliezen horen bij de sport, maar mag echter nooit ten koste gaan van het plezier. Geweld, pesten, (seksuele) intimidatie en misbruik en andere misstanden worden tegengegaan. Professionals uit onderwijs, zorg en welzijn helpen de sport en beweegaanbieders hierbij. Wanneer een misstand bij iemand wordt gesignaleerd weet men waar aan de bel getrokken moet worden. Sport en bewegen is daarnaast een belangrijk onderdeel van een gezonde en actieve leefstijl. Dit heeft nadrukkelijk raakvlakken met het preventieakkoord. Zo willen we werken aan een omgeving die een gezonde leefstijl stimuleert.

Ambities:
1. Sporten en bewegen is veilig, eerlijk, zorgeloos en leuk.
2. Sporten en bewegen vindt plaats in een omgeving die gezonde leefstijl stimuleert in elke gedragsvorm (rookvrije omgeving, ongewenst gedrag, gezonde kantine, alcoholbeleid).

Hoe willen we dit bereiken?
- Sport- en beweegaanbieders hebben beleid op een positieve sportcultuur op basis van hun visie en missie. Ze hebben onder andere een vertrouwenscontactpersoon, werken met gedragsregels en voor vrijwilligers wordt een VOG aangevraagd.
- We motiveren verenigingen bij het realiseren van een gezond aanbod in de kantine. Sportverenigingen met een gezonde sportkantine komen in aanmerking voor de basissubsidie voor verenigingen. Hierbij kunnen ze gebruik maken van de toolkit Sport Gezond! Deze toolkit staat vol praktische en kosteloze voorbeelden waar clubs direct mee aan de slag kunnen. Zo kan er bijvoorbeeld materiaal aangevraagd worden bij NIX18, de Rookvrije Generatie en NOC*NSF maar is het ook mogelijk om individuele begeleiding te krijgen van een coach van Team:Fit.
- Verenigingen sluiten zich aan bij rookvrij.nl om te werken aan een rookvrije generatie.
- Een gezonde leefstijlbevordering wordt breed geïmplementeerd, waarbij er samenwerking is tussen organisaties om te komen tot vitale kernen. We maken hierbij gebruik van de methode “Vitale kernen” van Sport Zeeland.

3.5 Van jongs af aan vaardig in beweging.
Het belang van sport en bewegen voor een gezonde ontwikkeling van kinderen staat onomstotelijk vast. Een vroege kennismaking met sport en een goede motorische ontwikkeling is van groot belang voor het verdere leven. Het stimuleert de ontdekking en ontwikkeling van het eigen talent. Maar bovendien is sporten leuk en past in een gezonde leefstijl, lekker actief en zo mogelijk in de buitenlucht. De natuur en onze groene omgeving leent zich daar prima voor en hoort daar als vanzelfsprekend bij.

Ambities:
1. Alle kinderen voldoen aan de beweegrichtlijn* en de motorische vaardigheden nemen toe;
2. Alle kinderen maken vanuit een gezamenlijke aanpak kennis met gezonde leefstijl (o.a. gezonde voeding, bewegen en sociale vaardigheden).
3. Er is een stijging van het aantal kinderen dat deelneemt aan sport- beweeg- en cultuuractiviteiten.

*Landelijke beweegrichtlijn:
Kinderen 4 t/m 18 jaar: 1 uur per dag matig intensief bewegen.

Hoe willen we dit bereiken?

- In samenwerking met de stichting cultuureducatie Zeeuws Vlaanderen bieden we de scholen en voorschoolse voorzieningen een gezamenlijk en gevarieerd aanbod voor sport- en cultuur in de vorm van een onderwijsprogramma aan. De activiteiten op het gebied van gezonde leefstijl richten zich daarbij vooral op de volgende pijlers:
    - Meer bewegen;
    - Kennismaking met verschillende sporten;
    - Gezonde voeding.
- We stimuleren de inzet van een vakleerkracht gymnastiekonderwijs in het basisonderwijs.
- We bieden de scholen een pakket vaardig in beweging aan. Deze bestaat uit 8 lessen incl. MQ scan beweeg ABC.
- Scholen worden ondersteund het vignet Gezonde School te behalen (deelcertificaat ‘bewegen en sport’, ‘welbevinden en sociale veiligheid’ en ‘voeding’).
- Kinderopvangorganisaties worden ondersteund bij het behalen van het vignet Gezonde Kinderopvang (thema ‘bewegen’ en ‘voeding’).
- Er wordt gemeente breed actief meegedaan aan landelijke thema’s, zoals: Koningsspelen, buitenlesdag, week van de gezonde jeugd, week van respect, etc.
- We stimuleren de ontwikkeling van sporttalent.
- We brengen het Jeugdfonds Sport en Cultuur onder de aandacht
- We continueren de JOGG-activiteiten.
- Er is aandacht voor het stimuleren van bewegen, spelen én sporten in de openbare ruimte bij herontwikkeling en uitbreiding van (huidige) beweeg-. speel- en sportlocaties.

3.6 Sportevenementen die inspireren.

Er is in Zeeland beperkt draagvlak voor topsport. Als gemeente onderkennen we wel de meerwaarde van (sport)evenementen en (top)sporters uit Zeeland voor de promotie van Zeeland en de belangrijke rol die ze kunnen vervullen in het aanzetten tot beweeggedrag. Deze evenementen inspireren namelijk de jeugd en zorgen daarnaast ook voor een nieuwe aanwas van nieuwe en enthousiaste leden. We willen daarbij, samen met de provincie Zeeland, inzetten op sporten die passen bij het unieke karakter van Zeeland (beach, wieler/fiets, watersport).

Ambities:

1. Sportevenementen zijn een inspiratie voor anderen om te gaan bewegen.

Hoe willen we dit bereiken?

1. We organiseren jaarlijks een topsportevenement in de gemeente Sluis.
2. We stimuleren het organiseren van meerdaagse (nationale en internationale) sportevenementen om het verblijfstoerisme buiten de vakantieperioden te bevorderen.
3. We sluiten aan bij het wielerplan Zeeland.

3.7 Evaluatie.

Er zal jaarlijks aan de raad worden gerapporteerd over de behaalde resultaten en de uitgaven.

Hoofdstuk 4 Hoe verder en financiële paragraaf?

4.1 Vervolgstappen.

Na het vaststellen van de sportnota zal er een bijeenkomst worden gehouden met de verschillende stakeholders om daar het sportbeleid te presenteren en de organisaties in beweging te brengen om bij te dragen aan de ambities en doelstellingen. Hierbij zal ook de link worden gelegd met de doelstellingen uit het preventieakkoord. Dit moet uiteindelijk leiden tot een lokaal kernteam die de lokale activiteiten organiseert, ondersteunt, faciliteert, monitort en de contacten onderhoudt met de deelnemende organisaties over de voortgang. Daarnaast zal er, samen met de stakeholders, jaarlijks een uitvoeringsprogramma worden opgesteld.

4.2 Financiële paragraaf

De totale kosten voor de eerste aanpassingen in de duurzame sportinfrastructuur bedragen € 620.000. Dit betreft de aanleg van twee padelbanen in Aardenburg, het aanleggen van een kunstgrasveld in Oostburg en de uitbreiding van het derde veld in IJzendijke. Dekking voor deze investering zal plaatsvinden ten laste van het jaarrekeningresultaat 2020. De structurele kapitaallasten zullen worden opgenomen in de volgende begroting om zo ook de toekomstige herinvesteringen te borgen.

Ook willen we in de toekomst nog middelen beschikbaar stellen voor de organisatie van grotere sportevenementen. De overige kosten zullen worden gedekt uit de reguliere budgetten voor sport en bewegen en de extra van het Rijk ontvangen middelen voor de uitvoering van het sport- en preventieakkoord.

Bijlagen:

1. Waarde van sport en bewegen in Sluis. Hoe scoort Sluis in vergelijking met het landelijk gemiddelde?
2. Overzicht investeringen sportaccommodaties: Wensenlijst verenigingen.